

Sylwester Czopek, Marek Florek, Andrzej Koperski, Anna Muzyczuk

Archeologiczne badania wykopaliskowe prowadzone na terenie Polski południowo-wschodniej w latach 1985-1990

Celem prezentowanego artykułu jest kompletne zestawienie podstawowych informacji o stanowiskach archeologicznych badanych wykopaliskowo w latach 1985-1990. Obejmuje ono (tabela I) terytoria 4 województw — krośnieńskiego, przemyskiego, rzeszowskiego i tarnobrzeskiego, określane łącznie tradycyjnym terminem „Polska południowo-wschodnia”. Uwzględniono w nim badania przeprowadzone na 121 stanowiskach, pochodzących z różnych okresów — od schyłkowego paleolitu po czasy nowożytne. Prowadzone badania miały różny charakter — od krótkotrwałych, kilkudniowych prac interwencyjno-ratowniczych na najbardziej zagrożonych lub niszczonej stanowiskach, poprzez różnego rodzaju badania sondażowe i weryfikacyjne, do wieloletnich kampanii wykopaliskowych. Nieco odrębną grupę stanowią badania archeologiczne i archeologiczno-architektoniczne przy obiektach murowanych. Warto nadmienić, że nie uwzględniono tu nadzorów archeologicznych prowadzonych na terenie miast zabytkowych (Krosno, Przemyśl, Rzeszów, Sandomierz).

Specyfikacja chronologiczna badanych stanowisk jest następująca:

paleolit i mezolit	— 7
neolit i wczesna epoka brązu	— 28
epoka brązu i wczesna epoka żelaza	— 39
młodszy okres przedrzymski i wpływów rzymskich	— 16
wczesne średniowiecze	— 33
późne średniowiecze i czasy nowożytne	— 33
chronologia nie określona	— 3

Suma cyfr z tego zestawienia jest większa niż podana wcześniej liczba badanych stanowisk (121), bowiem uwzględnia ona obiekty wielokulturowe. Wynika z niego dominacja stanowisk z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, wśród których przeważają cmentarzyska i osady grupy tarnobrzeskiej

Godny podkreślenia jest fakt badań stanowisk kultury trzcinieckiej oraz odkrycia osady kultury otomańskiej

(Jasło 29). Z innych epok na uwagę zasługują niewątpliwie osady kultury pucharów lejkowatych na Podkarpaciu i w Karpatach oraz stanowiska ze schyłku neolitu i początków epoki brązu, badane na tym samym obszarze oraz na lessach sandomierskich. Ciekawym kompleksem stanowisk jest zespół obozowisk schyłkowopaleolitycznych i mezolitycznych w północnej części Kotliny Sandomierskiej. Duża liczba stanowisk odnosi się do wczesnego i późnego średniowiecza, a także czasów nowożytnych. Mamy tu sporą różnorodność charakteru tych obiektów — od cmentarzysk przez osady, grodziska do miast historycznych.

Wymienione prace prowadzili głównie archeolodzy zatrudnieni w miejscowych muzeach i służbach konserwatorskich, wspomagani przez badaczy z uniwersytetów (Kraków, Lublin, Warszawa), Polskiej Akademii Nauk (Kraków, Warszawa) oraz innych instytucji (PKZ, specjalistyczne spółki). Wyniki tych badań są sukcesywnie publikowane (min. w niniejszym tomie).

Tabela I. Zestawienie stanowisk archeologicznych badanych w latach 1985—1990 (teren Polski południowo-wschodniej — województwa: krośnieńskie, przemyskie, rzeszowskie i tarnobrzskie).

Lp.	Stanowisko	Gmina	Charakter stanowiska	Kultura lub chronologia	Rodzaj badań	Autor	Rok
woj. Krosno							
1.	Bierówka 1	Jasło	kurhan	KCSZ	stacjonarne	A. i J. Machnikowie J. Gancarski	1987
2.	Bieździedza 5	Kołaczyce	osada	EB-WEŻ	sondażowe	J. Gancarski	1988
3.	Brzezowa 1	Nowy Żmi- gród	osada, grodzi- sko	OWR, WŚ	stacjonarne	J. Ginalski	1986-90
4.	Hłomcza 1	Sanok	osada	EB-WEŻ, OWR	stacjonarne	A. Muzyczuk	1985
5.	Jaćmierz 1	Zarszyn	obiekt refug- ialny	XIII—XVII w.	sondażowe	J. Janowski	1986
6.	Jasło 29	Jasło	osada	KMR, KT, KO	stacjonarne	J. Gancarski	1986—87
7.	Korczyna 13	Korczyna	osada	neolit?	sondażowe	A. Muzyczuk	1985
8.	Krajowice 5	Kołaczyce	kurhan	KCSZ	stacjonarne	J. Gancarski	1988
9.	Krosno 1	m. woj.	miasto	PŚ	ratownicze	J. Janowski	1988
10.	Krosno 5	m. woj.	miasto-Pałac	od PŚ	ratownicze	A. Muzyczuk	1990
11.	Krosno 11 (ul. Sienkiewicza)	m. woj.	miasto-wodociąg	XVI w.	ratownicze	J. Janowski	1988
12.	Krosno 19	m. woj.	ślady osadnictwa obiekt kultowy	OWR — III—IV w.	ratownicze	J. Janowski	1987
13.	Krosno, (ul. Podwale)	m. woj.	mury miejskie	od PŚ	ratownicze	J. Ginalski	1989—1990
14.	Krościenko Wyżne	Korczyna	dwór	XVII—XVIII w.	sondażowe	M. Proksa	1985
15.	Ladzin 12	Rymanów	osada	EB	sondażowe	J. Ginalski	1990
16.	Łubienko 1	Tarnowiec	cmentarzysko kur- hanowe	WŚ	stacjonarne	A. Tynieć	1988—89
17.	Nienaszów	Nowy Żmigród	osada	EB-WEŻ	sondażowe	J. Gancarski	1988
18.	Nienaszów 14	Nowy Żmigród	osada	okr. prahist., WŚ	sondażowe	J. Gancarski	1989
19.	Niepla 2	Jasło	osada	EB-WEŻ	sondażowe	J. Gancarski	1989
20.	Niepla 3	Jasło	osada	KPL, WEB,	stacjonarne	J. Gancarski	1987—89
21.	Niepla 7	Jasło	osada	WŚ	stacjonarne	A. Tynieć	1989—90
22.	Niepla 14	Jasło	kurhan	KCSZ	stacjonarne	J. Machnik	1990
23.	Odrzykoń 1	Wojaszówka	zamek	XV w.	stacjonarne	M. Proksa	1988
24.	Przybówka 3	Wojaszówka	osada	EB-WEŻ	sondażowe	J. Gancarski	1989
25.	Sanok 1	Sanok	zamek	WŚ, PŚ	sondażowe	M. Zielińska	1988
26.	Sanok 3 „Biała Góra”	Sanok	osada	EB-WEŻ, Lt,	stacjonarne	M. Parczewski	1985—87
27.	Sanok 20 (ul. Zamkowa)	Sanok	osada i cmentarz przycerkiewny	XV—XVIII w.	stacjonarne	M. Zielińska	1987—88
28.	Sanok 56	Sanok	osada	EB	stacjonarne	J. Bober	1989
29.	Sanok-Olchowice 4	Sanok	osada	EB, OWR, WŚ	sondażowe	M. Zielińska	1990
30.	Sieklówka 2	Kołaczyce	osada	KPL, EB-WEŻ	sondażowe	M. Zielińska	1989
31.	Węglówka 1	Korczyna	wysypisko obok objektu sakralnego	XVIII w.	sondażowe	J. Gancarski	1987
32.	Wrocanka 14	Tarnowiec	osada	EB-WEŻ	sondażowe	B. Gierlach	1990
33.	Żarnowiec 1	Jedlicze	osada	OWR-WŚ	sondażowe	J. Gancarski A. Muzyczuk	1990
woj. Przemysł							
34.	Bachórz 16	Dynów	osada	WŚ, epoki pra- dziejowe	stacjonarne	M. Parczewski	1989—90
35.	Choryniec „Cerkiew”	Radymno	osada cerkiew i cmentarz przycerk.	neolit/WEB, EB, GT	sondażowe	J. Michalski	1990
36.	Jarosław „Opactwo Benedyktynek”	m.	zespół staromiej- ski i klasztorny grób?	okr. nowożytny PŚ, okr. nowo- żytny	stacjonarne	J. Kociuba	1985—1989
37.	Kańczuga 4	Kańczuga	osada	neolit/WEB	ratownicze	A. Koperski, A. Kostek	1990
38.	Krasiczyn „Warzywnik”	Krasiczyn	cmentarzysko	okr. nowożytny	ratownicze	E. Sosnowska	1989—90
39.	Lubaczów „Zamek”	Lubaczów	zespół zamkowy	WŚ, PŚ, okr. no- wożytny	stacjonarne	M. Proksa,	1986
40.	Łowce 4	Chłopice	cmentarzysko	WŚ	ratownicze	A. Kociuba A. Koperski	1987
41.	Łukowiec „Cerkiew”	Wielkie Oczy	osada, cerkiew, cmentarz	WŚ, okr. nowo- żytny	sondażowe	A. Waluś	1990
42.	Pałuczy 2	Sieniawa	cmentarzysko	GT	stacjonarne	A. Kostek	1985—86
43.	Przemysł ul. Basztowa 34	m. woj.	osada, cmen- tarz przycer- kiewny?	PŚ — okr. nowo- żytny	ratownicze	A. Koperski,	1989
44.	Przemysł ul. Na Bramie 7	m. woj.	cmentarz przy- kościelny?	okr. nowożytny	ratownicze	A. Koperski, A. Kostek	1986

Lp.	Stanowisko	Gmina	Charakter stanowiska	Kultura lub chronologia	Rodzaj badań	Autor	Rok
45.	Przemyśl ul. Katedralna	m. woj.	osada	WŚ, PŚ	ratownicze	A. Koperski,	1989
46.	Przemyśl ul. Kopernika 13	m. woj.	osada, cmentarz przycerkiewny?	PŚ — okr. nowo- żytny	ratownicze	A. Koperski,	1989
47.	Przemyśl ul. Krasickiego 49	m. woj.	zespół staro- miejski	WŚ	sondazowe	A. Koperski, A. Kostek	1990
48.	Przemyśl „Podzamcze”, ul. Matejki 11	m. woj.	zespół grodo- wo-zamkowy	WŚ, PŚ, okr. nowożytny	ratownicze	A. Koperski,	1990
49.	Przemyśl ul. Pstrowskiego	m. woj.	cmentarzysko	WŚ	ratownicze	A. Koperski,	1986—87
50.	Przemyśl ul. Sierakowskiego	m. woj.	osada	neolit, EB WEŻ	ratownicze	A. Koperski, A. Kostek	1989
51.	Przemyśl „Zamek”	m. woj.	zamek	WŚ	stacjonarne	E. Sosnowska	1985
52.	Przemyśl „Przygródek”	m. woj.	zespół grodo- wo-zamkowy	PŚ, okr. nowo- żytny	stacjonarne	E. Sosnowska	1986—87
53.	Przeworsk „Mały Rynek”	m.	zespół staro- miejski	PŚ, okr. nowo- żytny	sondazowe	A. Rozwałka	1990
54.	Sośnica	Radymno	osada	EB-WEŻ, OWR,	sondazowe	M. Proksa	1986
55.	Tuligłowy 1	Rokietnica	zespół zamkowy	WŚ, okr. nowożytny	ratownicze	M. Cabalska	1985—87
56.	Wólka Krowicka 3	Lubaczów	osada	WŚ neolit, WEB	sondazowe	S. Jastrzębski	1989
woj. Rzeszów							
57.	Albigowa 38	Łańcut	osada	neolit — KCWR, CLP EB — KT	stacjonarne	S. Kadrow	1987
58.	Albigowa 44	Łańcut	osada	GT	ratownicze	A. Gruszczyńska	1988
59.	Będziemyśl 1	Sędziszów Młp.	„grodzisko”	PŚ-okr. nowożytny	sondazowe	S. Czopek, J. Podgórska Czopek	1990
60.	Białobrzegi 1	Białobrzegi	osada	GT	stacjonarne	S. Czopek	1985
61.	Białobrzegi 5	Białobrzegi	osada	KPL, GT	stacjonarne	S. Czopek	1985
62.	Borek Nowy 31	Błazowa	osada	OWR	sondazowe	J. Podgórska-Czopek	1989
63.	Chodaczów 2	Grodzisko Dolne	cmentarzysko	GT	stacjonarne	S. Czopek	1986, 1988
64.	Chodaczów 3	Grodzisko Dolne	osada	KT	sondazowe	S. Czopek	1988
65.	Korniaktów Pln. 4B	Białobrzegi	osada	OWR	ratownicze	J. Podgórska-Czopek	1989
66.	Kosina 35	Łańcut	osada	neolit — KCWR, KLW, EB — KT	stacjonarne	S. Czopek S. Kadrow	1986
67.	Łańcut 3	m.	osada	neolit — KCWR, KLW, GT	stacjonarne	A. Gruszczyńska	1985—90
68.	Ostrowy Tuszowskie 1	Cmolas	osada	GT	ratownicze	S. Czopek	1988
69.	Otałęż 1	Czermin	osada	OWR	stacjonarne	A. Barłowska	1986
70.	Rzeszów 69	m. woj.	osada	WŚ	ratownicze	S. Czopek	1985
71.	Rzeszów ul. Króla Kazimierza	m. woj.	zespół staromiejski	PŚ, okr. nowożytny	sondazowe	S. Czopek	1990
72.	Rzeszów ul. Mickiewicza i Króla Kazimierza	m. woj.	zespół staromiejski	PŚ, okr. nowożytny	stacjonarne	A. Lubelczyk	1987
73.	Rzeszów „Staromieście”	m. woj.	osada	OWR, WŚ	sondazowe	A. Lubelczyk	1988
74.	Rzeszów „Zamek”	m. woj.	zamek	PŚ, okr. nowo- żytny; GT	sondazowe	E. Dworaczyński	1986
75.	Siedliska 10	Lubenia	osada	EB-WEŻ	stacjonarne	S. Czopek	1989—90
76.	Tarnogóra 3	Nowa Sarzyna	cmentarzysko kur- hanowe	KT?	stacjonarne	M. Florek	1987
77.	Wola Raniżowska	Raniżów	osada	KT	ratownicze	A. Barłowska	1985
woj. Tarnobrzeg							
78.	Baraki Nowe 25	Zaklików	obozowisko	mezolit	stacjonarne	J. Libera	1985
79.	Baraki Stare 2	Zaklików	obozowisko	mezolit	stacjonarne	J. Libera	1986
80.	Baraki Stare 13	Zaklików	obozowisko	mezolit, KJ	stacjonarne	J. Libera	1986—87
81.	Baraki Stare 14	Zaklików	obozowisko	peleolit schyłkowy — KŚ, mezolit — KJ	stacjonarne	J. Libera	1985—88
82.	Ćmielów 2	Ćmielów	osady	neolit — GM	ratownicze	J. i J. Ścibiorowie	1985
83.	Dwikozy „Pod Zieleńcam”	Dwikozy	grób	KT	ratownicze	J. i J. Ścibiorowie	1985
84.	Garbów Stary 3	Dwikozy	grób	KZ	ratownicze	M. Florek	1987
85.	Grzybów 1	Staszów	groby megalit., cmentarzysko	KPL, OWR, WŚ	stacjonarne	K. Garbacz K. Garbacz	1985—90
86.	Grzybów Kolonia 1	Staszów	osada	GT	stacjonarne	E. Garbacz	1986, 88
87.	Kaczyce 23	Lipnik	osada	WŚ	ratownicze	M. Florek	1990
88.	Kleczanów 1	Obrazów	osada	WŚ	stacjonarne	A. Buko	1989—90
89.	Kleczanów 6	Obrazów	cmentarzysko kurhanowe	WŚ — VIII—IX	stacjonarne	M. Florek J. Ścibior	1990

Lp.	Stanowisko	Gmina	Charakter stanowiska	Kultura lub chronologia	Rodzaj badań	Autor	Rok
90.	Kichary Stare „Pole Bolenia”	Dwikozy	osada grób megalit. cmentarzysko	neolit —GM KP, KMR	stacjonarne	H. Kowalewska-Marszałek	1987—90
91.	Kościn 10	Annopol	kopiec i osada	?, GT	stacjonarne	B. Bargiel	1986
92.	Małice Kościelne 25	Lipnik	grób	KPL	ratownicze	J. Libera	1989
93.	Modliborzyce	Bačkowiec	dymarki	OWR	sondażowe	K. Bielenin	1985
94.	Mydlów 37	Iwaniska	cmentarzysko, osada	KCSZ, KZ	stacjonarne	B. Bargiel	1990
95.	Mydlów 38	Iwaniska	osada	KAK, KMR	stacjonarne	B. Bargiel	1990
96.	Polaniec „WinnaGóra” 3, 4, 5	Polaniec	cmentarzysko zespół osadniczy i cmentarzysko	X—XVI w.	stacjonarne	B. Chomentowska	1986—88
97.	Potoczek 3	Potok Wielki	obozowiska	paleolit schyłkowy, mezolit	stacjonarne	J. Libera	1989—90
98.	Potoczek 4	Potok Wielki	obozowiska	paleolit schyłkowy, mezolit	stacjonarne	J. Libera	1988—89
99.	Potoczek 5	Potok Wielki	obozowiska	paleolit schyłkowy, mezolit	stacjonarne	J. Libera	1990
100.	Przędzel 10	Rudnik	cmentarzysko	KCSZ i WŚ?	stacjonarne	M. Florek	1987—88
101.	Rytwiany „Zamek”	Rytwiany	zamek	XIV—XV w.	stacjonarne	M. Proksa	1986—87
102.	Sandomierz — Kruków	m.	cmentarzysko osada	KAK, KCSZ, KZ KMR	stacjonarne	J. i J. Ścibiorowie	1985
103.	Sandomierz — Salve Regina	m.	grób	KZ	weryfikacyjne	J. Ścibior	1988
104.	Sandomierz ul. Kościuszki	m.	grób	KZ	ratownicze	J. Ścibior	1988
105.	Sandomierz „Wzgórze Zawichojskie”	m.	osada	neolit — CLP	stacjonarne	M. Kowalewska-Marszałek	1985—87
106.	Sandomierz Kościół Św. Jakuba	m.	klasztor i kościół	od poł. XIII w.	stacjonarne	M. Florek	1990
107.	Sandomierz Collegium Gostomianum	m.	kościół, cmentarz przykościelny	od XI w.	weryfikacyjne	M. Florek	1987
108.	Sandomierz Plac Poniatowskiego 1	m.	zespół staromiejski	od XV w.	stacjonarne	E. Garbacz	1986-87
109.	Sandomierz ul. Forteczna	m.	mury obronne	od XIV w.	stacjonarne	M. Proksa	1985—86
110.	Świeciechów 3	Annopol	cmentarzysko	WEŻ — KPM	stacjonarne	Z. Wichrowski	1985
111.	Świeciechów 6	Annopol	osada	GT	stacjonarne	Z. Wichrowski	1985
112.	Tarnobrzeg — Borów 1	m.	osada	GT, OWR, WŚ	sondażowe	L. Rejniewicz	1989
113.	Tarnobrzeg — Wielowieś 1	m.	grodzisko	XI—XIII w.	weryfikacyjne	L. Rejniewicz	1990
114.	Tarnobrzeg — Zakrzów 1	m.	osada	GT, OWR	weryfikacyjne	K. Garbacz	1985
115.	Tudorów 1	Opatów	wieża mieszkalna	XIV—XVII w.	stacjonarne	M. Florek	1989—90
116.	Usarzew 4	Lipnik	osada	KMR	ratownicze	M. Florek	1990
117.	Wilkowa 1	Łubnice	cmentarzysko	KPRZ — MOPR	stacjonarne	K. Garbacz	1988
118.	Winnica 6	Polaniec	osada	GT, WŚ	sondażowe	B. Chomentowska	1987
119.	Zawada 1	Polaniec	osada i cmentarzysko cmentarzysko	GT KPRZ — OWR	stacjonarne	B. Chomentowska	1985—90
120.	Zdziechowice 1	Zaklików	grodzisko	IX—X	stacjonarne	M. Florek	1985—86
121.	Zurawniki 13	Lipnik	osada	X w.	ratownicze	A. Zakościelna	1989

Zestawienie skrótów zastosowanych w tabeli: epoki i okresy — WEB — wczesna epoka brązu, EB — epoka brązu, WEŻ — wczesne epoka żelaza, LT — okres lateński, MOPR — młodszy okres przedrzymski, OWR — okres wpływów rzymskich, WŚ — wczesne średniowiecze, PŚ — późne średniowiecze; kultury — CLP — cykl lendzielsko-polgarski, GM — grupa malicka, GT — grupa tarnobrzeska, KAK — kultura amfor kulistych, KCSZ — kultura ceramiki sznurowej KCWR — kultura ceramiki wstęgowej, rtye, KJ — kultura janisławicka, KLW — kultura lubelsko-wołyńska (ceramiki malowanej), KMR — kultura mierzanowicka, KO — kultura Otomani, KPL — kultura pucharów lejkowatych, KPM — kultura pomorska, KPRZ — kultura przeworska, KŚ — kultura świderska, KT — kultura trzciniecka, KZ — kultura zlocka.

Archäologische Ausgrabungsuntersuchungen auf dem Gebiet südöstlichen Polens in den Jahren 1985—1990 durchgeführt

Zusammenfassung

Vorliegender, grosstenteils aus der Tabellenzusammenstellung bestehender Artikel enthält grundsätzliche Angaben über alle Ausgrabungsarbeiten, welche auf dem Gebiet südöstlichen Polens in den Jahren 1985—1990 (Gebiet von 4 Wojewodschaften — Krosno, Przemyśl, Rzeszów und Tarnobrzeg) durchgeführt wurden. In dieser Zeitspanne wurden 121 urzeitliche, frühmittelalterliche und spätmittelalterliche, wie auch neuzeitliche (hauptsächlich Untersuchungen bei historischen architektonischen Objekten) Fundstellen untersucht. Diese Arbeiten wurden vor allem von den in den lokalen Museen und Konservierungsdiensten angestellten Archäologen durchgeführt, welche durch Universitätsforscher (Kraków, Lublin, Warszawa) und Forscher aus der Polnischen Akademie der Wissenschaften (Kraków) unterstützt wurden. Die chronologische Spezifikation der untersuchten Fundstellen ist die folgende:

Paleolithikum und Mesolithikum	— 7
Neolithikum und Frühbronzezeit	— 28
Bronzezeit und Früheisenzeit	— 39
römische Kaiserzeit (mit der jüngeren vorrömischen Eisenzeit)	— 16
Frühmittelalter	— 33
Spätmittelalter und Neuzeit	— 33
undbestimmte Chronologie	— 3

Die genannten Arbeiten hatten einen unterschiedlichen Charakter — seit kurzen, mehrere Tage dauernden Interventionen auf den am meisten bedrohten oder zerstörten Fundstellen, über Sondierungs- und Verifizierungsarbeiten bis zu mehrere Jahre dauernden Ausgrabungskampagnen. Die Forschungsergebnisse werden sukzessiv (u. a. im vorliegenden Band) veröffentlicht.